TEORETYCZNE PODSTAWY PROBACJI

Kazimierz Postulski

Udział sądowego kuratora dla dorosłych w postępowaniu przed sądem

I. Uwagi wstępne

Kodeks karny wykonawczy z 1997 r. wprowadził nowe usytuowanie sądowych kuratorów zawodowych w procesie wykonywania orzeczeń. Stosownie do art. 2 pkt 7 k.k.w. zostali oni zaliczeni do organów postępowania wykonawczego. Status kuratorów zawodowych określają też przepisy o charakterze ustrojowym, a więc prawo o ustroju sądów powszechnych[1], które w art. 147 § 2 podkreśla, że kuratorzy sądowi „stanowią służbę kuratorską". Tego pojęcia używa też, co wyraźnie wyodrębnia kuratorów od pracowników administracji sądowej, art. 4 ustawy o kuratorach sądowych[2].

Umieszczenie sądowego kuratora zawodowego na siódmej pozycji wśród organów postępowania wykonawczego określa jego pozycję w procesie wykonywania kar i środków probacyjnych. Z jednej strony oznacza to, że w granicach określonych przepisami części szczególnej kodeksu karnego wykonawczego może on wydawać polecenia innym organom zajmującym niższe pozycje w hierarchii określonej w art. 2 k.k.w. (zob. np. art. 58 § 1 i 2 k.k.w.). Z kolei wspomniane polecenia mogą wydawać sądowym kuratorom zawodowym, również w granicach określonych prawem, organy postępowania wykonawczego, zajmujące wyższą pozycję w tej hierarchii. Chodzi w szczególności o organy sądowe wymienione w art. 2 pkt. 1–4 k.k.w. Tym organom ustawodawca oddał też do dyspozycji prawo, a czasem nawet obowiązek, orzekania w większości przypadków wymagających modyfikacji orzeczeń podlegających wykonaniu.

[1] Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r., Dz. U. Nr 98, poz. 1070.
[2] Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r., Dz. U. Nr 98, poz. 1071.

Wskazane, szczególne kompetencje organów sądowych nie pozbawiają jednak sądowych kuratorów zawodowych prawa wpływania na ich decyzje. To przecież kuratorzy bezpośrednio uczestniczą w procesie resocjalizacji skazanych, mają bogatą wiedzę zarówno o nich, jak też o uwarunkowaniach środowiskowych, w jakich realizowane są wobec nich zadania wychowawcze. Powinni zatem stanowić podstawowe źródło inspiracji do podejmowania przez organy sądowe decyzji należących do ich kompetencji i informacji, jakie niezbędne są do podejmowania tych decyzji.

Kierując się wspomnianym kryterium, autorzy kodeksu karnego wykonawczego zawarli w nim unormowania dające sądowym kuratorom zawodowym szczególne zadania w postępowaniu przed sądem a więc w postępowaniu, w którym sąd decyduje w formie postanowień o potrzebie modyfikowania sposobu wykonywania orzeczeń.

Te zadania kuratorzy realizują w kilku formach. Najistotniejszą z nich jest prawo inicjowania tzw. postępowań incydentalnych, w wyniku których sąd decyduje o dalszych losach skazanego. To prawo kuratorzy realizują w formie wniosków o wszczynanie wspomnianych postępowań, a w przypadkach, gdy ustawodawca nie przewiduje prawa występowania z takimi wnioskami, w formie sygnalizowania sądowi potrzeby wszczynania takich postępowań z urzędu.

Nie mniej istotnym zadaniem kuratorów zawodowych w postępowaniu przed sądem jest ich udział w posiedzeniach sądu, w toku których mają prawo przedstawiać swoje stanowisko w kwestiach, które są przedmiotem sprawy, a także zgłaszać stosowne wnioski co do biegu postępowania.

W paru przypadkach ustawodawca dał też sądowym kuratorom zawodowym prawo składania zażaleń na postanowienia sądu.

Sądowy kurator zawodowy w postępowaniu przed sądem nie jest stroną. Występuje on przed sądem jako organ wykonujący orzeczenie, posiadający duże doświadczenie i wiedzę o skazanym, a więc mogący mieć olbrzymi wpływ na decyzje sądu. Ranga stanowiska, jakie prezentuje w postępowaniu przed sądem sądowy kurator zawodowy, i przydatność wiedzy, jaką przekazuje sądowi oraz jej znaczenie dowodowe, wynikają też z faktu, że jest on zaliczany do grona funkcjonariuszy publicznych (art. 115 § 3 k.k.). Z tego faktu wynika też jednak odpowiedzialność kuratora za to, co przedstawia on sądowi w składanych wnioskach o wszczynanie postępowań incydenttalnych. Wymagać więc należy od kuratora dużej rozwagi i wstrzemięźliwości w składaniu zbyt pośpiesznych wniosków. Ich składanie musi być – z jednej strony – pozbawione elementów emocjonalnych, zaś z drugiej strony powinno być wynikiem dobrej znajomości realiów konkretnej sprawy, jak też przesłanek prawnych, które warunkują podjęcie przez sąd decyzji w tej sprawie. Takie same wymagania trzeba sformułować, gdy chodzi o udział sądowego kuratora zawodowego w posiedzeniu sądu i prezentowane na nim stanowisko.

W dalszych rozważaniach pominięte zostaną przepisy dotyczące udziału kuratora w postępowaniu przed sądem wynikające z obowiązującej od dnia 1 września 2009 r. ustawy epizodycznej (obowiązującej do dnia 31 sierpnia 2014 r.) o wykonywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r., Nr 172, poz. 1069 ze zm.), a więc określające wnioski, jakie może składać (art. 8 ust. 3, art. 12 ust. 2, art. 14 ust. 1, art. 39 pkt 2 i art. 74 ust. 1), i jego udział w posiedzeniach sądu (art. 43 i art. 55 ust. 2), a także przewidujące możliwość składania zażaleń na postanowienia sądu (art. 52 ust. 1 i art. 53). Zadania kuratora określone przepisami tej ustawy stanowią odrębne zagadnienie.

II. Wniosek kuratora w wszczęcie postępowania

W myśl art. 19 § 1 k.k.w. w postępowaniu wykonawczym sąd orzeka na wniosek prokuratora, skazanego albo jego obrońcy oraz z urzędu, a jeżeli ustawa tak stanowi – na wniosek innych osób. Na dwa elementy tego przepisu należy zwrócić uwagę.

Po pierwsze – formułuje on w postępowaniu wykonawczym zasadę tzw. ograniczonej skargowości, która wyraża się w tym, że postępowanie incydentalne może być wszczynane nie tylko na wniosek podmiotów wskazanych w powołanym przepisie, ale też z urzędu. Daje on więc możliwość wszczynania z urzędu przede wszystkim tych postępowań, co do wszczynania których skazany ani jego obrońca nie ma interesu prawnego, zaś prokurator, co jest regułą, nie przejawia w tym stadium postępowania żadnej inicjatywy. Chodzi przede wszystkim o te postępowania, wynikiem których są decyzje o charakterze obligatoryjnym (a brak jest wniosku kuratora), w szczególności w przedmiocie: zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszonej (art. 75 § 1 k.k.), orzekania wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności (art. 46 § 1 k.k.w.), odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia (art. 160 § 1 k.k.w.), a także decyzje, o wydanie których nie mają prawa występować inne osoby poza skazanym i prokuratorem, a więc w przedmiocie: uchylenia lub zmiany postanowienia w razie ujawnienia się nowych lub poprzednio nieznanych okoliczności (art. 24 § 1 k.k.w.), stosowania leczenia lub rehabilitacji skazanego (art. 117 k.k.w.), sposobu wykonania orzeczenia o przepadku przedmiotów nieznacznej wartości (art. 195 k.k.w,), określenia sposobu podania wyroku do publicznej wiadomości (art. 197 § 1 k.k.w.), orzekania o wykonywaniu środków zabezpieczających (np. art. 97 § 2 k.k., art. 201 § 2 k.k.w.) itp.

Po drugie – art. 19 § 1 k.k.w. pozwala na składanie wniosków o wszczynanie postępowań incydentalnych innym osobom, ale tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi. Kodeks przewiduje kilka sytuacji, w których wszczęcie postępowania incydentalnego może nastąpić na wniosek „innej osoby". I tak:

1) organ wykonujący orzeczenie oraz każdy, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy, może zwrócić się do sądu o rozstrzygnięcie wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzutów co do obliczenia kary (art. 13 § 1 k.k.w.); o takie rozstrzygnięcie może się zatem zwrócić w formie wniosku do sądu także sądowy kurator zawodowy jako organ postępowania wykonawczego;
2) dowódca jednostki wojskowej może wnosić o odwołanie odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec żołnierza (art. 157 k.k.w.), o zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności przewidziane w art. 83 k.k. (art. 230 § 1 k.k.w.), a także o zwolnienie od wykonania kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 336 k.k. (art. 158 k.k.w.);
3) dyrektor zakładu karnego może składać wnioski o warunkowe przedterminowe zwolnienie (art. 161 § 2 k.k.w.);
4) szerokie uprawnienia daje kodeks sądowemu kuratorowi zawodowemu w zakresie wszczynania postępowań incydentalnych (art. 173 § 2 pkt. 2–7 k.k.w.); o uprawnieniach sądowego kuratora zawodowego w tym zakresie jest też mowa w art. 56 § 2 k.k.w. (obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r., a także w art. 57 § 1 i 2 obowiązującym od dnia 8 czerwca 2010 r. – zob. art. 3 pkt. 4 i 6 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r., zmieniającej częściowo niektóre przepisy kodeksu karnego wykonawczego – Dz. U. Nr 206, poz. 1589), art. 66 § 1 k.k.w. i art. 161 § 2 k.k.w.

Z uregulowania zawartego w art. 19 § 1 k.k.w. jednoznacznie wynika, że przewidziane w nim prawo „innych osób" do składania wniosków o wszczynanie postępowań incydentalnych może wynikać tylko z ustawy. Dlatego nie może stanowić podstawy do składania przez sądowego kuratora zawodowego wniosków innych niż wymienione w powołanych przepisach treść § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 czerwca 2002 r. w sprawie zakresu praw i obowiązków podmiotów sprawujących dozór, zasad i trybu wykonywania dozoru oraz trybu wyznaczania przez stowarzyszenia, organizacje i instytucje swoich przedstawicieli do sprawowania dozoru (Dz. U. Nr 91, poz. 812), w którym mówi się – jako o jednym z zadań sądowych kuratorów zawodowych – o występowaniu z „wnioskami w sprawie zmiany orzeczenia sądu", czy też sformułowanie zamieszczone w § 15 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. Nr 112, poz. 1064) o obowiązku składania odpowiednio uzasadnionych wniosków w sprawie zmiany orzeczenia sądu. Sens obu wymienionych przepisów jest taki, że wskazują one zadania sądowych kuratorów zawodowych dotyczące składania wniosków, ale tylko w zakresie przewidzianym ustawą, tj. w art. 173 § 2 pkt. 2–7 k.k.w.[3].

[3] K. Postulski, (w:) Z. Hołda, K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Gdańsk 2007, s. 140.

Jak już wspomniano, wymienione rodzaje wniosków, z jakimi może wystąpić sądowy kurator zawodowy, oraz te, o których mowa w art. 13 § 1 k.k.w., a także w końcowej części kolejnego punktu opracowania stanowią zamknięty katalog wniosków. Oznacza to, że wniosek w innym przedmiocie, nawet jeżeli zostanie wniesiony przez kuratora do sądu, jako niedopuszczalny z mocy prawa, jest tzw. przyczyną wyłączającą możliwość jego rozpoznania, czego konsekwencją będzie umorzenie postępowania, w przedmiocie którego dotyczy wniosek (art. 15 § 1 k.k.w.). Sąd może też, co jest oczywiste, potraktować wniosek kuratora jako inspirację do wszczęcia postępowania incydentalnego z urzędu. W takim wypadku jednak pismo kuratora nie powinno być zatytułowane „wniosek". Niby nie jest to problem natury zasadniczej, ale należy o nim wspomnieć, aby nie dopuszczać do sytuacji, w których rodzić się może wrażenie nieznajomości prawa przez sądowego kuratora zawodowego. Wspomniana uprzednio ranga tego stanowiska nie powinna dopuszczać takiej myśli.

Szczegółowy przegląd wniosków, z którymi może występować sądowy kurator zawodowy, znajdzie się w kolejnym punkcie opracowania. Teraz natomiast trzeba jeszcze zwrócić uwagę na kilka problemów natury ogólniejszej, bo dotyczących wszystkich tych wniosków.

Kodeks nie określa, jakim wymogom ma odpowiadać wniosek o wszczęcie postępowania incydentalnego. W tym zakresie należy zatem stosować odpowiednio art. 119 § 1 k.p.k. wskazujący, co powinno zawierać każde pismo procesowe, oraz art. 120 k.p.k. normujący tryb postępowania sądu, jeśli wniosek nie odpowiada wymogom formalnym.

Tak więc, w myśl art. 119 § 1 k.p.k., który ma zastosowanie także w postępowaniu wykonawczym (zob. art. 1 § 2 k.k.w.), a więc również do wniosków składanych przez sadowych kuratorów zawodowych, wniosek o wszczęcie postępowania incydentalnego powinien zawierać:

1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany (chodzi o wskazanie konkretnego sądu właściwego w sprawie), oraz sprawy, której dotyczy,
2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo (a więc kuratora),
3) treść wniosku, w miarę potrzeby z uzasadnieniem (należy przyjąć, że wnioski kuratorów zawsze powinny zawierać uzasadnienie),
4) datę i podpis składającego pismo.

Wymogiem stawianym wnioskowi kuratora powinno też być wskazanie podstawy prawnej decyzji, o której wydanie wnosi. Jest to szczególnie istotne wówczas, gdy podjęcie pewnych decyzji może być zarówno obligatoryjne, jak też fakultatywne (np. zarządzenie wykonania kary warunkowo zawieszonej lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia) bądź wówczas, gdy podstawy prawne zastosowania danej instytucji mogą być różne (chodzi w szczególności o odroczenie i przerwę w odbywaniu kary).

Stosowne do wymogu wynikającego z § 6 pkt 5 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r. do wniosku kurator dołącza akta dozoru i inne stosowne dokumenty. Gdyby wniosek kuratora nie odpowiadał wymogom art. 119 § 1 k.p.k., i przez to uniemożliwiał nadaniu mu biegu, sąd wezwie kuratora do usunięcia braku w terminie 7 dni. W razie jego nie uzupełnienia, pismo uznaje się za bezskuteczne. Należy wyeliminować z praktyki takie sytuacje, w których wspomniane rygory miałyby dotyczyć wniosków kuratorów.

Wniosek o wszczęcie postępowania incydentalnego – a także jego uzupełnienie na skutek wezwania w trybie art. 120 k.p.k. – może być zgłoszony ustnie w sekretariacie sądowym (art. 19 § 2 k.k.w.). W takim wypadku kierownik sekretariatu lub upoważniony pracownik spisuje protokół, w którym – poza wskazaniem czasu i miejsca jego sporządzenia oraz osób uczestniczących w jego spisaniu – zamieszcza oznaczenie osoby zgłaszającej wniosek, dokładne jego określenie, istotne okoliczności faktyczne sprawy i zawnioskowane dowody na poparcie poszczególnych twierdzeń. Protokół podpisuje osoba zgłaszająca wniosek oraz pracownik sporządzający ten dokument. Nie trudno zorientować się, że możliwość, o której mówi art. 19 § 2 k.k.w., należy odnosić się przede wszystkim do osób nieporadnych czy ubogich. Nie powinni korzystać z niej sądowi kuratorzy zawodowi.

Tak więc w praktyce kuratorskiej powinna obowiązywać zasada sporządzania wniosku na piśmie. W dostępnej literaturze można spotkać wzory wniosków o wszczęcie postępowań najczęściej występujących w praktyce[4].

Istotne jest, aby wniosek był skierowany do właściwego sądu, a więc do sądu, który władny jest rozpoznać go. Zasadą wyrażoną w art. 3 § 1 k.k.w. jest, że sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, jest właściwy również w postępowaniu dotyczącym jego wykonania. Od tej zasady są liczne wyjątki, bądź to na rzecz sądu penitencjarnego (wszystkie kwestie związane z udzielaniem przerw w odbywaniu kary czy warunkowym przedterminowym zwolnieniem), bądź na rzecz sądu rejonowego, w którym jest lub ma być sprawowany dozór (w związku z warunkowym umorzeniem postępowania – art. 177 k.k.w. i warunkowym zawieszeniem wykonania kary – art. 178 § 1 k.k.w.), bądź też na rzecz z sądu rejonowego, w okręgu którego ma być wykonywana kara ograniczenia wolności (art. 55 § 1 k.k.w.). Takich wyjątków jest więcej, a są one wskazane w przepisach odnoszących się do poszczególnych postępowań. Każdorazowo więc powinien kurator – poprzez lekturę stosownych przepisów – ustalić, jaki sąd w danej kwestii jest właściwy.

Podmiot uprawniony do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania incydentalnego (a więc także sądowy kurator zawodowy) jest też uprawniony

[4] Zob. np. Zarys metodyki pracy kuratora sądowego, pod red. T. J e d y n a k a i K. S t a s i a k a, Warszawa 2008, s. 354 i nast.

do cofnięcia złożonego przez siebie wniosku, mimo iż w przedmiocie, którego wniosek dotyczy, sąd może orzekać z urzędu. Sąd powinien w takim przypadku przyjąć do wiadomości oświadczenie woli cofnięcia wniosku i w zależności od własnej oceny potrzeby dokonania wnioskowanej czynności przeprowadzić tę czynność z urzędu bądź też odstąpić od prowadzenia dalszego postępowania, umarzając je[5]. Tak więc oświadczenie o cofnięciu wniosku jest – co do zasady – czynnością dopuszczalną[6]. Takie stanowisko uwzględnia podstawowe zasady procesowe: dyspozycyjności i kontradyktoryjności, które obowiązują też w postępowaniu wykonawczym. Konsekwencją uprawnienia do dokonania czynności powinno być uprawnienie do odwołania czynności i to także wówczas, gdy sąd jest uprawniony do wszczęcia postępowania z urzędu.[7] Słusznie podkreśla się w literaturze, że także w postępowaniu wykonawczym jednym z warunków kontradyktoryjności jest zagwarantowanie przynajmniej minimum dyspozycyjności polegającej na umożliwieniu uczestnikom postępowania wyboru takiego zachowania, które daje możliwość uzyskania możliwie najkorzystniejszego wyniku postępowania[8]. W sytuacji, gdy decyzja sądu nie jest obligatoryjna, czasem samo złożenie przez kuratora wniosku (np. o nałożenie dodatkowych obowiązków czy o fakultatywne zarządzenie wykonania kary warunkowo zawieszonej) może spełnić swój cel, w szczególności będzie stanowiło motywację skazanego do działań poprawczych.

Odmienne, od zaprezentowanego wyżej, stanowisko Sądu Najwyższego, iż „wniosek skazanego o warunkowe przedterminowe zwolnienie nie może być skutecznie cofnięty i podlega rozpoznaniu”[9], spotkało się ze zdecydowaną krytyką[10].

Wymaga podkreślenia, że uprawnienie kuratora do składania wniosków nie jest uzależnione od tego, czy sprawuje on dozór lub wykonuje inne czynności kontrolne nad skazanym, którego dotyczy ten wniosek. Może on zatem składać taki wniosek zawsze wtedy, gdy w czasie wykonywania obowiązków

---

[5] K. Postulski, (w:) Z. Hołda, K. Postulski, Kodeks…, *op. cit*., s. 142.

[6] Por. I. Nowikowski, Odwołalność czynności procesowych stron w polskim procesie karnym, Lublin 2001, s. 272.

[7] Szerzej zob. K. Postulski, Glosa do uchwały SN z dnia 27 kwietnia 2001 r., I KZP 8/01, Przegląd Więziennictwa Polskiego 2001, nr 32–33, s. 185.

[8] W. Dadak, Kontradyktoryjność postępowania wykonawczego przed sądem, (w:) Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności (Księga pamiątkowa ku czci profesora Stanisława Waltosia), Warszawa 2000, s. 421.

[9] Uchwała SN z dnia 27 kwietnia 2001 r., I KZP 8/01, OSNKW 2001, nr 7–8, poz. 51.

[10] Zob. m.in. K. Grzegorczyk, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 r., I KZP 8/01, WPP 2001, nr 3–4, s. 161; S. Zabłocki, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 r., I KZP 8/01, Palestra 2001, nr 9–10, s. 209; R. A. Stefański, Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa procesowego za 2001 r., WPP 2002, nr 2, s. 68; K. Postulski, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 r., I KZP 8/01, Przegląd Więziennictwa Polskiego 2001, nr 32–33, s. 185; J. Hołda, Z. Hołda, Prawo karne wykonawcze, Kraków 2004, s. 135.

służbowych poweźmie wiadomość, która w jego ocenie wskazuje na potrzebę jego złożenia.

Zasady sporządzania wniosków i rodzaje spraw, w których mogą one być wnoszone, wymienione w art. 173 § 2 pkt. 2–7 k.k.w., mają odpowiednie zastosowanie do spraw o przestępstwa skarbowe i wykroczenia. Trzeba przy tym pamiętać, że zarówno kodeks karny skarbowy, jak i kodeks wykroczeń przewidują kilka dodatkowych lub innych przesłanek stanowiących podstawę rozstrzygania w postępowaniu wykonawczym, ponad te, o których mowa w Kodeksie karnym wykonawczym. Zostaną one zasygnalizowane w poniższej systematyce wniosków, jakie mogą składać kuratorzy.

III. Systematyka wniosków

Ramy opracowania pozwalają tylko na wskazanie wniosków, do składania których uprawniony jest sądowy kurator zawodowy w postępowaniu wykonawczym. Przedstawiona zostanie ich systematyka według rodzajów kar i innych środków, których te wnioski dotyczą. Z zastrzeżeniem, o którym będzie mowa w końcowej części tego punktu, jest to pełne wymienienie wszystkich wniosków ze wskazaniem ich podstawy prawnej.

Oto więc, usystematyzowane według tego kryterium, wnioski, z którymi może występować do sądu sądowy kurator zawodowy:

1) w zakresie wykonywania kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania:
   a) o odroczenie wykonania kary na podstawie art. 150 k.k.w., art. 151 k.k.w. lub art. 336 § 1 k.k.,
   b) o odwołanie odroczenia na podstawie art. 156 § 1 k.k.w.,
   c) o warunkowe przedterminowe zwolnienie na zasadach przewidzianych w art. 77–80 k.k., a także – art. 95 § 2 k.k., art. 98 k.k. lub art. 155 k.k.w. (przepisami procesowymi są art. 159, 161 i 162 k.k.w.),
   d) o zmianę okresu próby w sprawach dotyczących wykonywania postanowienia o warunkowym zwolnieniu na podstawie art. 163 § 2 k.k.w.,
   e) o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków oraz o zwolnienie od tych obowiązków orzeczonych w związku z warunkowym zwolnieniem na podstawie art. 163 § 2 k.k.w.,
   f) o oddanie pod dozór lub o zwolnienie od dozoru orzeczonego w związku z warunkowym zwolnieniem na podstawie art. 163 § 2 k.k.w.,
   g) o przerwę w odbywaniu kary na podstawie art. 150 k.k.w. w zw. z art. 153 § 1 k.k. lub art. 153 § 2 i 3 k.k.w.,
   h) o zwolnienie od dozoru przewidzianego w art. 167 § 4 k.k.w. (chociaż Kodeks posługuje się pojęciem „zaniechanie dozoru", niewątpliwie chodzi o zwolnienie skazanego przez sąd od takiego dozoru),

i) o odwołanie warunkowego zwolnienia na podstawie art. 160 § 1 lub § 2 k.k.w., a także – art. 41 § 3 i 4 k.k.s.,
j) odwołanie przerwy w odbywaniu kary na podstawie art. 156 § 2 k.k.w.;

2) w zakresie wykonywania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania:
   a) o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków wymienionych w art. 72 § 1 pkt 3–8 k.k. albo zwolnienia od obowiązków określonych w art. 72 § 1 k.k. na podstawie art. 74 § 2 k.k. (zob. też przepis procesowy – art. 178 § 1 k.k.w.),
   b) o oddanie pod dozór lub o zwolnienie od dozoru na podstawie art. 74 § 2 k.k. (zob. też przepis procesowy – art. 178 § 1 k.k.w.),
   c) o zarządzenie wykonania kary warunkowo zawieszonej na podstawie art. 75 § 1 k.k. lub art. 75 § 2 albo 3 k.k., a także 71 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485), w przypadku przestępstw skarbowych również na podstawie art. 41 § 3 i 4 k.k.s., zaś w przypadku wykroczeń na podstawie art. 44 k.w. (zob. też przepis procesowy – art. 178 k.k.w.);
3) w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności:
   a) o określenie rodzaju lub miejsca pracy na podstawie art. 56 § 2 k.k. (do dnia 7 czerwca 2010 r. – zob. powołana już ustawa z dnia 5 listopada 2009 r.),
   b) o ustanawianie, rozszerzanie lub zmianę obowiązków wymienionych w art. 36 § 2 k.k. albo o zwolnienie od tych obowiązków na podstawie art. 61 § 1 k.k.w.,
   c) o oddanie pod dozór lub o zwolnienie od dozoru, o którym mowa w art. 36 § 1 k.k., na podstawie art. 61 § 1 k.k.w.,
   d) o zmniejszenie orzeczonej liczby godzin wykonywanej pracy lub wysokości miesięcznych potrąceń z wynagrodzenia za pracę na podstawie art. 61 § 2 k.k.w.,
   e) o odroczenie wykonania kary ograniczenia wolności na podstawie art. 62 § 1 lub 2 k.k.w.,
   f) o odwołanie odroczenia wykonania kary na podstawie art. 61 § 3 k.k.w.,
   g) o udzielenie przerwy w odbywaniu kary na podstawie art. 63 § 1 i 2 k.k.w lub na podstawie art. 63 § 3 k.k.w. w zw. z art. 62 § 2 k.k.w.,
   h) o odwołania udzielonej przerwy na podstawie art. 63 § 3 k.k.w. w zw. z art. 62 § 3 k.k.w.,
   i) o zwolnienie od kary na podstawie art. 62 § 2 k.k.w. w zw. z art. 336 § 4 k.k.,
   j) o zmianę formy obowiązku wykonywania pracy na podstawie art. 63a k.k.w.,

k) o uznanie kary za wykonana w całości lub w części na podstawie art. 64 k.k.w.,
l) o zamianę kary na zastępczą karę grzywny na podstawie art. 65 § 1 k.k.w. (a od dnia 8 czerwca 2007 r. także na podstawie art. 57 § 1 i 2 k.k.w. – zob. powołana już ustawa z dnia 5 listopada 2009 r.),
m) o określenie zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 65 § 2 lub 3 k.k.w. w zw. z art. 65 § 1 k.k.w.,
n) o wstrzymanie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 65 § 5 k.k.w.,
o) o zwolnienie od reszty kary na podstawie art. 83 k.k. (zob. też przepis procesowy – art. 66 § 2 k.k.w.),
p) w sprawach o wykroczenia – o zamianę kary na zastępczą karę grzywny na podstawie art. 23 k.w.;

4) w zakresie wykonywania kary grzywny:
   a) o odroczenie wykonania kary na podstawie art. 49 § 1 k.k.w. (art. 173 § 2 pkt 4 k.k.w. nie zawęża prawa kuratora do składania wniosków o odroczenie tylko do niektórych kar; niekonsekwencją ustawodawcy jest pominięcie prawa kuratora do składania wniosków o rozłożenie grzywny na raty),
   b) o odwołanie odroczenia wykonania kary na podstawie 50 § 1 k.k.w. (zob. uwagę jw.),
   c) o wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 46 § 1 k.k.w., a także na podstawie art. 186 § 1 k.k.s., zaś w przypadku wykroczeń – na podstawie art. 25 § 2 k.w.;
5) w zakresie wykonywania wyroków o warunkowym umorzeniu postępowania:
   a) o ustanawianie, rozszerzanie lub zmianę obowiązków określonych w art. 72 § 1 pkt. 3, 5 lub 7a k.k. albo o zwolnienie od nałożonych obowiązków na podstawie art. 74 § 2 k.k. w zw. z art. 67 § 3 i 4 k.k. (zob. też przepis procesowy – art. 177 k.k.w.),
   b) o oddanie pod dozór lub o zwolnienie od dozoru na podstawie art. 74 § 2 k.k. w zw. z art. 67 § 4 k.k.,
   c) o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego na podstawie art. 68 § 1 lub § 2 k.k., a w przypadku przestępstw skarbowych także na podstawie art. 41 § 3 k.k.s. (zob. też przepis procesowy – art. 549 § 1 k.p.k.; brzmienie tego przepisu dopuszcza możliwość składania wniosku o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego także przez kuratora społecznego, co jest chyba niedopatrzeniem ustawodawcy ustawodawcy, nowelizującego ten przepis w 2003 r.);
6) o rozstrzygnięcie wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzutów co do obliczenia kary na podstawie art. 13 § 1 k.k.w.

Jednoznaczne brzmienie art. 19 § 1 k.k.w i art. 173 § 2 pkt. 2–7 k.k.w. nie pozwala uznać za trafne pojawiające się czasem poglądy o prawie kuratora do składania wniosków o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 152 k.k.w.[11], czy też o zawieszenie postępowania wykonawczego, jego umorzenie i podjęcie zawieszonego postępowania[12].

Pewne wątpliwości można jedynie mieć, gdy chodzi o możliwość występowania przez sądowego kuratora zawodowego z wnioskami dotyczącymi wykonywania pracy społecznie użytecznej. Do wykonywania pracy społecznie użytecznej stosuje się odpowiednio m.in. przepisy pozwalające – poprzez art. 45 § 2 k.k.w. – na orzekanie przez sąd o odroczeniu, przerwie oraz odwołaniu odroczenia i przerwy również w wykonywaniu pracy społecznie użytecznej. Chodzi jednak o to, że art. 173 § 2 k.k.w. w części dotyczącej wniosków kuratorów nie daje im wprost prawa do inicjowania tych postępowań. Trzeba jednak zauważyć, że do pracy społecznie użytecznej stosuje się też art. 55 § 2 k.k.w. nakładający na sądowego kuratora zawodowego obowiązki w zakresie organizowania i kontrolowania wykonywania kary ograniczenia wolności (zob. art. 45 § 2 k.k.w.). Skoro więc ustawodawca odsyła, gdy chodzi o wykonywanie pracy społecznie użytecznej, do przepisów z zakresu wykonywania kary ograniczenia wolności dotyczących roli kuratora w procesie jej wykonywania oraz przewidujących możliwość orzekania w wymienionych uprzednio kwestiach także na wniosek sądowego kuratora zawodowego, to wykładnia zarówno systemowa, jak i logiczna prowadzi do wniosku, że kuratorowi powinny przysługiwać uprawnienia do występowania z takimi wnioskami także wobec skazanego wykonującego pracę społecznie użyteczną. Do takiego wniosku prowadzi też reguła logiczna *a maiori ad minus,* oznaczająca, że jeśli norma prawna pozwala na więcej (np. na odroczenie wykonania kary ograniczenia wolności), to pozwala także na mniej (a więc na takie odroczenie również w odniesieniu do pracy społecznie użytecznej).

Przedstawione wyliczenie ma za zadanie pokazanie kuratorom obrazu zakresu ich zadań, gdy chodzi o składanie wniosków o wszczynanie postępowań incydentalnych, ale też powinno uświadomić, jak duże, niewykorzystane możliwości daje im w tym przedmiocie obowiązujące ustawodawstwo karne.

Ograniczone ramy opracowania pozwalają jedynie na przedstawienie tylko powyższego wyliczenia bez głębszej analizy przesłanek stosowania każdej instytucji, o zastosowanie której ma prawo występować kurator. Szczególnie istotne i nasuwające dużo wątpliwości są kwestie związane z orzeka-

[11] Zob. T. Szymanowski, Z. Świda, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Warszawa 1998, s. 349.
[12] Zarys metodyki…, *op. cit*., s. 350–353.

niem w sprawach, w których wykonywane są orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonywania kary oraz o warunkowym zwolnieniu, a także w sprawach w przedmiocie wykonywania kary ograniczenia wolności. Problemy te wymagają odrębnego omówienia w ramach metodyki pracy kuratora.

IV. Udział kuratora w posiedzeniu sądu

Postanowienia wydawane w postępowaniach incydentalnych, także w sprawach wszczętych na wniosek kuratora, sąd wydaje po przeprowadzeniu posiedzenia. Przepis art. 22 §1 k.k.w. nakłada na sąd obowiązek zawiadomienia każdorazowo o terminie i celu posiedzenia prokuratora, skazanego i jego obrońcę. W tym zakresie powołany przepis nie zawiera żadnych ograniczeń, zatem należy go rozumieć w ten sposób, że obowiązek ten dotyczy wszystkich postępowań incydentalnych.

Przepis ten określa też zasady udziału w posiedzeniach sądowego kuratora zawodowego. Zgodnie z jego brzmieniem o terminie i celu posiedzenia sąd zawiadamia sądowego kuratora zawodowego „w zakresie jego działania". Jak zależy rozumieć zwrot „w zakresie jego działania", inaczej mówiąc, o terminie i celu jakich posiedzeń sąd ma obowiązek zawiadomić kuratora?

Odpowiadając na tak postawione pytanie, należy przede wszystkim porównać ten zwrot, z tym, o którym była mowa poprzednio, gdy chodzi o składanie przez kuratorów wniosków o wszczęcie postępowań incydentalnych. Z art. 19 § 1 k.k.w., który reguluje tę kwestię (była o tym szczegółowo mowa w pkt. 2), wynika jednoznacznie, że kurator może składać wnioski, „jeżeli ustawa tak stanowi".

Porównanie brzmienia tych dwóch przepisów prowadzi do wniosku, że „zakres działania kuratora", przewidujący udział kuratora w posiedzeniu, może wynikać nie tylko z ustawy, ale tez z innych przepisów.

Nowelizacja art. 22 § 1 k.k.w. z 2003 r. w zakresie udziału sądowego kuratora zawodowego, jako organu postępowania wykonawczego, w posiedzeniu sądu zmieniła zasady tego udziału i miała na celu zsynchronizowanie tego przepisu z art. 173 § 2 pkt 9 k.k.w. oraz z przepisami wykonawczymi określającymi zadania kuratora. Łączna lektura obu tych przepisów prowadzi do wniosku, że zgodnie z ich treścią sąd ma obowiązek zawiadomić sądowego kuratora zawodowego o terminie i celu posiedzenia w trzech przypadkach:

1) jeżeli przedmiotem posiedzenia jest wykonywanie środków karnych związanych z poddaniem sprawcy próbie, jeżeli był oddany pod dozór;
2) w sprawach wszczętych na wniosek kuratora zawodowego;
3) jeżeli udział kuratora zawodowego w posiedzeniu sądu wynika z przepisów wykonawczych.

Przed przystąpienia do analizy powołanych przepisów trzeba zwrócić uwagę na oczywiście wadliwe posłużenie się w art. 173 § 2 pkt 9 k.k.w. zwrotem „środki karne". Nie chodzi przecież w nim o środki karne, wymienione w Rozdziale V Kodeksu karnego (w poprzednim stanie prawnym nosiły one nazwę „kary dodatkowe"). Czytając więc art. 173 § 2 pkt 9 k.k.w., należy pominąć słowo „karne", bowiem w rzeczywistości ustawodawca miał na myśli środki związane z poddaniem sprawcy próbie, a więc środki o charakterze probacyjnym.

Jakie są więc inne sytuacje, poza tymi, które wynikają z treści art. 173 § 2 pkt 9 k.k.w., w których sąd ma obowiązek zawiadomić kuratora o terminie i celu posiedzenia? Otóż wynika on z dwóch przepisów. I tak:

1) z § 11 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. Nr 112, poz. 1064) wynika obowiązek kuratora zawodowego uczestniczenia w posiedzeniach sądu, dotyczących osób skazanych na karę ograniczenia wolności oraz dotyczących wykonywania pracy społecznie użytecznej,
2) z § 15 pkt 3 powołanego rozporządzenia wynika obowiązek uczestniczenia tego kuratora w posiedzeniach sądu, dotyczących osób znajdujących się w okresie próby pod dozorem (w tym zakresie mamy do czynienia z powtórzeniem normy zawartej w art. 173 § 2 pkt 9 k.k.w.) lub tych, na które nałożono obowiązek utrzymywania kontaktów z zawodowym kuratorem sądowym (chodzi w szczególności o obowiązki, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.k. i w art. 153 § 4 k.k.w.).

Żaden z przepisów szczególnych kodeksu karnego wykonawczego nie przewiduje obowiązkowego udziału sądowego kuratora zawodowego w posiedzeniu sądu. Tak więc ma zastosowanie ogólna zasada, że niestawiennictwo sądowego kuratora zawodowego na posiedzenie nie wstrzymuje rozpoznania sprawy (art. 22 § 1 k.k.w.). Jeżeli więc przepisy wykonawcze mówią o obowiązku kuratora wzięcia udziału w posiedzeniu oznacza to tylko, że ten udział jest ich obowiązkiem służbowym. Jego nieprzestrzeganie może wywołać jedynie konsekwencje przewidziane w ustawie o kuratorach sądowych. W myśl art. 22 § 3 k.k.w. sąd może jednak uznać, że udział sądowego kuratora w posiedzeniu jest obowiązkowy. Powinien wówczas dać temu wyraz poprzez zaznaczenie w zawiadomieniu o terminie i celu posiedzenia o tym obowiązku. W takiej sytuacji kurator obowiązany jest stawić się na posiedzenie sądu, zaś w przypadku jego niestawiennictwa sąd powinien odroczyć posiedzenie, a także, gdy niestawiennictwo nie zostało usprawiedliwione, zawiadomić przełożonych kuratora o niestosowaniu się kuratora do poleceń sądu.

Warunkiem koniecznym do tego, aby sąd mógł rozpoznać sprawę pod nieobecność sądowego kuratora zawodowego jest prawidłowe zawiadomie-

nie go o terminie i celu posiedzenia. Brak takiego zawiadomienia może być uznany przez sąd drugiej instancji za obrazę przepisów prawa procesowego, mogącą mieć wpływ na treść postanowienia. Jest to zatem uchybienie stanowiące względną przyczynę odwoławczą (art. 438 pkt 2 k.p.k.). Takim uchybieniem może być również rozpoznanie sprawy pod nieobecność sądowego kuratora zawodowego który, będąc zawiadomionym o terminie i celu posiedzenia, usprawiedliwił swoją nieobecność jedną z okoliczności wymienionych w art. 117 § 2 lub 3 k.p.k. i wnosił o nie przeprowadzanie czynności pod jego nieobecność.

Przepis dotyczący zasad odbywania posiedzeń oraz zawiadamiania stron i innych osób o ich terminie i celu, a także udziału ich w posiedzeniu, usytuowany został w kodeksie karnym wykonawczym po przepisach regulujących zasady orzekania w postępowaniu wykonawczym przed sądem pierwszej instancji i przed sądem odwoławczym Nie jest to systematyka przypadkowa. Z takiej konstrukcji kodeksu należy wyprowadzić wniosek, że zasady zawarte w art. 22 k.k.w. stosuje się zarówno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, jak też w postępowaniu odwoławczym[13]. Za takim wnioskiem przemawia też brak rozróżnienia (wskazania) w tym przepisie instancji, którą ma na myśli. Przedstawiony pogląd ma zatem oparcie zarówno w wykładni systemowej, jak i językowej[14].

Nieco inaczej reguluje kodeks karny wykonawczy problem udziału sądowego kuratora zawodowego w posiedzeniu sądu mającym za przedmiot warunkowe przedterminowe zwolnienie w sytuacji, gdy sprawa jest rozpoznawana na jego wniosek. W takim przypadku sąd powinien wysłuchać kuratora (art. 162 § 1 k.k.w.). Zwrot „powinien" nie oznacza bezwzględnego nakazu wysłuchania kuratora, ale jego użycie oznacza coś więcej niż tylko obowiązek zawiadomienia go o terminie i celu posiedzenia. Oznacza mianowicie nie tylko konieczność wysłuchania kuratora, jeżeli stawi się na posiedzenie, ale też w przypadku jego niestawiennictwa daje przyzwolenie na rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność tylko wyjątkowo, gdy sąd oceni, że wysłuchanie kuratora nie wniesie nic istotnego do sprawy. W szczególności chodzić może o sytuację, gdy sąd uwzględnia wniosek kuratora o warunkowe przedterminowe zwolnienie.

Mówiąc o udziale sądowego kuratora zawodowego w posiedzeniu sądu należy jeszcze zastanowić się, w jakim charakterze występuje on przed są-

[13] K. Postulski, Zakres orzekania sądu w postępowaniu karnym wykonawczym (Nowa Kodyfikacja Karna, zeszyt 10), Warszawa 1997, s. 26.

[14] Zob. też postanowienia SN: z dnia 14 stycznia 1998 r., V KKN 468/97, Prok. i Pr. 1998, dodatek „Orzecznictwo", nr 7–8, poz. 15; z dnia 10 lutego 1998 r., II KKN 494/97, OSNKW 1998, nr 7–8, poz. 39 i z dnia 8 stycznia 1999 r., IV KKN 390/98, Prok. i Pr. 1999, dodatek „Orzecznictwo", nr 7–8, poz. 12 oraz S. Pawela, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1998 r., II KKN 494/97, OSP 1999, nr 3, poz. 65.

dem i jakie znaczenie dowodowe mają jego wypowiedzi na tym posiedzeniu. Jak już zostało poprzednio powiedziane, nie jest on stroną w postępowaniu przed sądem. Występuje on przed sądem jako organ postępowania wykonawczego, będąc jednocześnie funkcjonariuszem publicznym. To nadaje odpowiednią rangę temu, co przedstawia sądowi. Tak więc dołączone do wniosku materiały znajdujące się w teczce dozoru czy też inne dokumenty są dokumentami, które podlegają na posiedzeniu odczytaniu, w zależności od ich charakteru, na podstawie art. 393 § 1 k.p.k. lub na podstawie art. 394 § 1 k.p.k. (w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.). Takie znaczenie mają też oświadczenia kuratora składane do protokołu w czasie posiedzenia sądu.

V. Wnoszenie przez kuratora zażaleń

Kodeks karny wykonawczy przewiduje możliwość wnoszenia przez sądowego kuratora zawodowego zażaleń na postanowienia sądu w dwóch przypadkach:

1) na postanowienie odmawiające udzielenia warunkowego zwolnienia, jeżeli składał on wniosek o to zwolnienie (art. 162 § 3 k.k.w.),
2) na postanowienie wydane w trybie art. 13 § 1 k.k.w., a więc w przedmiocie rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzutów co do obliczenia kary.

Zażalenie na postanowienie wydane w trybie art. 13 § 1 k.k.w. może złożyć skazany (art. 6 k.k.w.), prokurator (art. 21 k.k.w.), organ określony w art. 2 pkt. 5–10 k.k.w. oraz każdy, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy (art. 13 § 3 k.k.w.). W grupie organów, o których mówi art. 13 § 3 k.k.w., odwołując się do art. 2 k.k.w., jest też sądowy kurator zawodowy. Z treści art. 13 § 3 k.k.w. nie wynika, aby wymienione w nim podmioty mogły skarżyć postanowienie tylko wówczas, gdy wnioskowały wszczęcie postępowania w trybie tego przepisu. Jeśli kurator nie składał takiego wniosku, nie stanowi to przeszkody do wniesienia przez niego zażalenia na postanowienie sądu. W takiej sytuacji 7-dniowy termin do wniesienia zażalenia biegnie dla niego od daty ogłoszenia postanowienia (art. 460 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.), nie ma tu więc zastosowania wymóg przewidziany w art. 100 § 2 i 6 k.p.k., a więc sąd nie ma obowiązku doręczania kuratorowi odpisu postanowienia. Jeśli by nawet taki odpis doręczył, nie ma to znaczenia, gdy chodzi o bieg terminu do wniesienia zażalenia.

Poza przypadkiem, o którym była wyżej mowa, a więc w sytuacji, gdy kurator jest autorem wniosku, zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od daty ogłoszenia (art. 460 k.p.k.). Jeżeli jednak kurator będący wnioskodawcą nie brał udziału w posiedzeniu lub nie był obecny przy ogłaszaniu postanowienia, sąd obowiązany jest doręczyć mu odpis tego postanowienia (art. 100 § 2 k.p.k.) i wówczas 7-dniowy termin biegnie od daty doręczenia.

Zażalenie jest pismem procesowym, które podobnie jak wniosek, musi odpowiadać warunkom określonym w art. 119 § 1 k.p.k., o czym szerzej była mowa w pkt. 2. Dodatkowo art. 427 § 2 k.p.k. wymaga, aby środek odwoławczy, a takim jest zażalenie, wskazywał zaskarżone postanowienie, a także podawał, czego skarżący domaga się. Kodeks postępowania karnego nie wymaga, aby w omawianym przypadku zażalenie wskazywało zarzuty stawiane rozstrzygnięciu. Zarzuty takie, nazywane przyczynami odwoławczymi, wymieniają art. 438 i 439 k.p.k. Nie jest też wymagane uzasadnienie zażalenia.

Zażalenie kieruje się do sądu odwoławczego za pośrednictwem sądu, który wydał zaskarżone postanowienie. Sąd ten bezzwłocznie przekazuje je wraz z aktami sprawy do sądu wyższej instancji. Przepisy dopuszczają możliwość przychylenia się do zażalenia przez sąd pierwszej instancji (art. 20 § 2 k.k.w.). Sądem odwoławczym właściwym do rozpoznania zażalenia jest ten sąd, w którego okręgu orzekał sąd w pierwszej instancji. Nie ma zatem znaczenia ani zmiana, po wydaniu postanowienia w pierwszej instancji, miejsca pobytu skazanego, jeżeli przebywa on na wolności, ani też przeniesienie go do zakładu karnego położonego w okręgu innego sądu odwoławczego.

Zażalenie może być przez wnoszącego cofnięte, z tym że w sytuacji, gdy jest wniesione na korzyść skazanego, może być cofnięte tylko za jego zgodą. Z takim właśnie zażaleniem na korzyść skazanego mamy do czynienia w przypadku zażaleń wnoszonych przez kuratora na podstawie art. 162 § 3 k.k.w., a więc na postanowienia odmawiające warunkowego zwolnienia, gdy o to zwolnienie wnosił kurator. W przypadku skutecznego cofnięcia zażalenia sąd odwoławczy pozostawia je bez rozpoznania.